

Judikát NS 21 Cdo 518/2014

Soud: Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí: 08/06/2015
Spisová značka: 21 Cdo 518/2014
ECLI: ECLI:CZ:NS:2015:21.CDO.518.2014.1
Typ rozhodnutí: ROZSUDEK
Heslo: Přípustnost dovolání
Pracovněprávní vztahy
Pracovní poměr
Výpověď z pracovního poměru
Dotčené předpisy: § 52 písm. f) předpisu č. 262/2006Sb.
§ 2 odst. 3 předpisu č. 139/1997Sb.
§ 8 odst. 1 písm. d) předpisu č. 563/2004Sb.
§ 30 předpisu č. 563/2004Sb.
§ 243b odst. 2 část věty před středníkem o. s. ř.
Kategorie rozhodnutí: C

Podána ústavní stížnost

datum podání	spisová značka	soudce zpravodaj	výsledek	datum rozhodnutí
11/16/2015II.	ÚS 3350/2015	doc. JUDr. Vojtěch Šimíček, Ph.D.	zrušeno	10/02/2017

21 Cdo 518/2014

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Zdeňka Novotného a soudců JUDr. Ljubomíra Drápala a JUDr. Lubomíra Ptáčka, Ph.D. v právní věci žalobkyně Ing. D. F., zastoupené Mgr. Martinem Panuškou, advokátem se sídlem v Praze 10, Jevanská č. 2423/10, proti žalované Základní škole Náměšť nad Oslavou, příspěvkové organizaci se sídlem v Náměšti nad Oslavou, Komenského č. 53, IČO 440 65 809, zastoupené JUDr. Evou Hrbáčkovou, advokátkou se sídlem v Třebíči, Bráfova tř. č. 764/50, o neplatnost výpovědi z pracovního poměru, vedené u Okresního soudu v Třebíči pod sp. zn. 9 C 11/2011, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. června 2013 č. j. 49 Co 328/2012-78, takto:

I. Dovolání žalobkyně se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

Odůvodnění:

Dopisem ze dne 2.7.2010 žalovaná sdělila žalobkyni, že jí dává výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 52 písm. f) zákoníku práce. Důvod výpovědi spatřovala v tom, že žalobkyně nesplňuje předpoklady stanovené právními předpisy pro výkon sjednané práce, pro výkon činnosti učitele základní školy podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících.

Žalobkyně se žalobou podanou u Okresního soudu v Třebíči dne 5.8.2011 domáhala, aby bylo určeno, že výpověď z pracovního poměru je neplatná. Žalobu zdůvodnila zejména tím, že podle jejího názoru zcela splňuje předpoklady stanovené právními předpisy pro výkon činnosti učitele základní školy. Podle ustanovení § 30 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, je za pedagogického pracovníka považován ten, kdo ke dni účinnosti tohoto zákona, tj. ke dni 1.1.2005, splňoval předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka podle dosavadních právních předpisů. Tímto

předpisem je vyhláška č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogů, a podle přílohy 1 této vyhlášky je za osobu splňující předpoklady pro vyučování na základní škole považován absolvent vysokoškolského studijního oboru příbuzného vyučovanému předmětu, doplněného studiem zaměřeným na přípravu učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů. Žalobkyně absolvovala střední školu, vystudovala Vysokou školu ekonomickou v Praze a doplňkové studium na Pedagogické fakultě Univerzity J. E. Purkyně v Brně, takže splňuje předpoklady stanovené právními předpisy pro výkon sjednané práce.

Okresní soud v Třebíči rozsudkem ze dne 31.5.2012 č.j. 9 C 11/2011-50 žalobu zamítl a rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení 6.720,- Kč k rukám advokátky JUDr. Evy Hrbáčkové. Vycházeje z ustanovení § 30 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, zdůraznil, že vyhláška č. 139/1997 Sb. v příloze 1 stanoví pro učitele 6. až 9. ročníku základní školy vysokoškolské vzdělání neučitelské příslušného nebo příbuzného studijního oboru odpovídajícího charakteru vyučovaného všeobecně vzdělávacího předmětu doplněné pedagogickým studiem, popřípadě rozšířené studiem zaměřeným na přípravu učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů. Nejde tedy o jakékoli pedagogické studium, nýbrž o studium doplňkové v návaznosti na vysokoškolské vzdělání s cílem rozšířit toto již dosažené vzdělání o možnost pedagogického působení. Tomuto výkladu odpovídá i samotný obsah vysvědčení o závěrečné zkoušce na Pedagogické fakultě UJEP v Brně, ze kterého vyplývá, že pedagogické studium, které žalobkyně absolvovala, je specifikováno právě tím, že jde o doplňkové studium k již dosaženému středoškolskému vzdělání. Právě dosažené středoškolské vzdělání doplněné o pedagogické vzdělání pak žalobkyni výslovně umožňovalo vyučovat odborné předměty na učňovských školách a odborných učilištích. Takto úzce určené pedagogické vzdělání vázané právě na odbornou způsobilost žalobkyně pak nelze chápat zároveň jako doplňující pedagogické vzdělání k následnému vysokoškolskému studiu nepedagogického charakteru. Protože žalobkyně nespĺňuje podmínku odborné kvalifikace ani podle vyhlášky č. 139/1997 Sb., nelze na ni vztáhnout ani ustanovení § 30 zákona č. 563/2004, o pedagogických pracovnících.

K odvolání žalobkyně Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 12.6.2013 č.j. 49 Co 328/2012-78 rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé potvrdil, ve výroku o nákladech řízení jej změnil tak, že žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává. Odvolací soud přisvědčil závěru soudu prvního stupně, že žalobkyně nespĺňovala předpoklady pro výkon činnosti učitele II. stupně základní školy (učitele 6. - 9. ročníku základní školy), neboť nezískala požadovanou pedagogickou způsobilost, jestliže její neučitelské vysokoškolské vzdělání nebylo doplněno pedagogickým studiem. Žalobkyně se nemůže úspěšně dovolávat doplňkového pedagogického studia, které absolvovala ve školním roce 1976-77, jestliže toto studium nenavazovalo (nedoplňovalo) vysokoškolské vzdělání (které v té době ještě neměla), nýbrž doplňovalo její středoškolské vzdělání na Střední hotelové škole ve Velkém Meziříčí, takže získala jen odbornost pro vyučování odborným předmětům na učňovských školách a odborných učilištích, jak z obsahu osvědčení o závěrečné zkoušce ze dne 18.4.1978 výslovně vyplývá. Protože pak žalobkyně ke dni účinnosti zákona č. 563/2004 Sb. nedosáhla věku 50 let, a protože ke dni, kdy jí byla dána výpověď, nezhájila studium, kterým by potřebný předpoklad získala, nevztahuje se na ni ani výjimka podle ustanovení § 32 písm. a) a b) zákona 563/2004 Sb.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání. Dovožovala, že její vzdělání odpovídá požadavkům stanoveným nyní i dříve platnými právními předpisy. K tomuto závěru dospělo i samotné Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, které žalobkyni „na základě posouzení všech jejích diplomů písemně sdělilo, že podle jeho názoru absolvováním uvedeného studia žalobkyně splnila předpoklady požadované právními předpisy pro vyučování předmětů, které svým oborem odpovídají magisterskému studiu žalobkyně“. Považuje za nesprávný názor odvolacího soudu, že doplňkové studium musí chronologicky následovat po ukončení vysokoškolského studia, neboť „pro správný výklad dotčeného ustanovení je třeba vzít v úvahu zájem autora předmětného předpisu, smysl této právní úpravy a především samotný smysl doplňkového pedagogického studia.“ Doplňkové pedagogické studium má jeho absolventa naučit metodiku výuky a nejedná se tedy o prohloubení vědomostí z konkrétních oborů. „Toto studium své absolventy neučí co učit, ale jak učit.“ Podle názoru žalobkyně je tedy účel vyhlášky č. 139/1997 Sb. splněn i v případě, kdy absolvent doplňkového pedagogického studia získá znalosti, jak metodicky vzdělávat žáky a následně ve vysokoškolském studiu získá konkrétní vědomosti, které díky předchozímu studiu dovede správným způsobem aplikovat. Žalobkyně navrhla, aby dovolací soud napadené výroky rozsudku odvolacího soudu změnil a sám ve věci rozhodnul tak, že se určuje, že výpověď z pracovního poměru daná žalovanou žalobkyni dne 2.7.2010 je neplatná.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) projednal dovolání žalobkyně podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů účinných do 31.12.2013 (dále jen „o.s.ř.“), neboť napadený rozsudek odvolacího soudu byl vydán v občanském soudním řízení zahájeném v době přede dnem 1.1.2014 (srov. čl. II bodu 2 zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu byla podána oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237 o.s.ř.).

V projednávané věci bylo pro rozhodnutí soudů významné (mimo jiné) vyřešení právní otázky, jaké odborné kvalifikace je zapotřebí, aby byly splněny předpoklady pro výkon činnosti učitele druhého stupně základní školy ve smyslu zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících. Vzhledem k tomu, že tato právní otázka hmotného práva dosud nebyla v rozhodování dovolacího soudu ve všech souvislostech vyřešena, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání žalobce a dovolání žalované je přípustné podle ustanovení § 237 o.s.ř.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.), Nejvyšší soud ČR dospěl k závěru, že dovolání žalobkyně není opodstatněné.

Z hlediska skutkového stavu bylo v posuzované věci zjištěno, že žalobkyně byla u žalované zaměstnána od 1.8.2000 jako učitelka druhého stupně

základní školy; naposledy vyučovala matematiku a výchovné předměty. Je absolventkou Střední hotelové školy s maturitou ve Velkém Meziříčí (1975), doplňkového pedagogického studia na pedagogické fakultě UJEP v Brně zakončeného závěrečnou zkouškou (1978), kde vykonala zkoušky z pedagogiky s pedagogickou psychologií a z metodiky odborných předmětů, „a splňuje tak podmínky pro vyučování odborným předmětům na učňovských školách a odborných učilištích“. Na fakultě obchodní Vysoké školy ekonomické v Praze pak získala vysokoškolské vzdělání ve studijním oboru „ekonomika služeb a cestovního ruchu“ (1987). Dopisem ze dne 2.7.2010 žalovaná sdělila žalobkyni, že jí dává výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 52 písm. f) zák. práce, neboť „nesplňuje předpoklady stanovené právními předpisy pro výkon sjednané práce, a to ani s ohledem na ustanovení § 30 zákona č. 563/2004 Sb., tj. podle právních předpisů platných v době získání kvalifikace“.

Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat – vzhledem k tomu, že žalovaná dala žalobkyni výpověď dopisem ze dne 2.7.2010 – podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění účinném do 31.12.2010, tj. předtím, než nabyly účinnosti zákony č. 347/2010 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s úspornými opatřeními v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí a č. 427/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony – dále též jen „zák. práce“, a podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění účinném do 31.12.2011, tj. předtím, než nabyl účinnosti zákon č. 420/2011 Sb., o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim – dále též jen „zákon“.

Podle ustanovení § 52 písm. f) části první věty před středníkem zák. práce zaměstnavatel může dát zaměstnanci výpověď, nesplňuje-li zaměstnanec předpoklady stanovené právními předpisy pro výkon sjednané práce nebo nesplňuje-li bez zavinění zaměstnavatele požadavky pro řádný výkon této práce.

Zákon nebo jiné obecně závazné právní předpisy stanoví předpoklady pro výkon určitého druhu práce v zájmu zajištění odpovídající kvality práce, zabezpečení ochrany života a zdraví zaměstnanců a dalších fyzických osob a dodržování dalších pravidel, jejichž zachování nemusí odpovídat jen zájmům zaměstnavatele, ale také širším (obecným) zájmům společnosti. Předpoklady pro výkon sjednané práce spočívají zejména v dosažení určitého vzdělání, stupně kvalifikace nebo určitých dovedností, v osvědčení znalostí zaměstnance složením stanovené zkoušky nebo jiným povinným přezkoušením, anebo se týkají osoby zaměstnance. Není rozhodné, zda ke stanovení předpokladů došlo právním předpisem již před vznikem pracovního poměru nebo teprve v době jeho trvání. Lze tedy dát úspěšně výpověď zaměstnanci z toho důvodu, že nesplňuje předpoklady stanovené právními předpisy pro výkon sjednané práce i za té situace, že tyto předpoklady byly právním předpisem stanoveny teprve v době trvání pracovního poměru zaměstnance, a při vzniku tohoto pracovního poměru nebyly ještě právním předpisem vyžadovány.

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících upravil nově předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků (srov. § 1 odst. 1 zákona) včetně způsobu získání odborné kvalifikace učitele druhého stupně základní školy (§ 8 zákona). Vzhledem k tomu, že žalobkyně neabsolvovala doplňující pedagogické studium zaměřené na přípravu učitelů druhého stupně základní školy, nezískala tak odbornou kvalifikaci ani podle ustanovení § 8 odst. 1 písm. d) zákona, i když absolvovala vysokoškolské studium nepedagogického charakteru. Za tohoto stavu mohla splňovat předpoklady pro výkon sjednané práce jen na základě přechodného ustanovení § 30 zákona, podle něhož se za pedagogické pracovníky podle tohoto zákona považují též pedagogičtí pracovníci, kteří ke dni účinnosti tohoto zákona (tj. ke dni 1.1.2005) splňují předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka podle dosavadních právních předpisů.

Tímto dosavadním právním předpisem - jak z toho soudy též správně vycházely - je vyhláška č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců, vydaná na základě zmocnění podle ustanovení § 51 odst. 3 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon).

Podle přílohy 1 této vyhlášky podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků splňuje (kromě jiných) učitel 6. – 9. ročníku základní školy, který má jednak odbornou způsobilost, tj. „vysokoškolské vzdělání neučitelské příslušného nebo příbuzného studijního oboru odpovídajícího charakteru vyučovaného všeobecně vzdělávacího předmětu“, a který má zároveň požadovanou pedagogickou způsobilost k uvedenému typu vzdělání, tj. že toto vzdělání je „doplňené pedagogickým studiem, popřípadě rozšířené studiem zaměřeným na přípravu učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů“.

V posuzované věci žalobkyně absolvovala „doplňkové pedagogické studium podle směrnic ministerstva školství o rozšiřování a doplňování kvalifikace učitelů studiem při zaměstnání na pedagogických fakultách ze dne 24. února 1969 č.j. 11259/69-III/2“, kde vykonala zkoušky z „pedagogiky s pedagogickou psychologií“ a z „metodiky odborných předmětů“, a získala tím „ke své odborné způsobilosti vzdělání pedagogické a splňuje tak podmínky pro vyučování odborným předmětům na učňovských školách a odborných učilištích“. Znamená to, že – jinými slovy řečeno – získáním uvedeného pedagogického vzdělání v souhrnu s předchozím středoškolským odborným vzděláním získala (dovršila) předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka podle „dosavadních právních předpisů“ (§ 30 zákona) pro výuku právě jen na uvedených typech vzdělávacích zařízení. Jestliže následně v roce 1987 ukončila studium na obchodní fakultě Vysoké školy ekonomické v Praze a získala vysokoškolské vzdělání ve studijním oboru „ekonomika služeb a cestovního ruchu“, na jejich předpokladech pro výkon činnosti pedagogického pracovníka se tím ničeho nezměnilo. Jak z ustanovení § 2 odst. 3 vyhlášky č. 139/1997 Sb. vyplývá, podmínkou pedagogické způsobilosti v případě pedagogických pracovníků s odbornou způsobilostí získanou studiem neučitelských studijních oborů je totiž absolvování pedagogického studia, jehož obsah, jakož i rozsah získané pedagogické způsobilosti – jak vyplývá z ustanovení § 1 odst. 2 vyhlášky č. 60/1985 Sb., o doplňujícím studiu studentů vysokých škol a absolventů vysokých a středních škol pro získání pedagogické způsobilosti – nebyl totožný. Vysokoškolským vzděláním „neučitelským“ tak žalobkyně sice získala předepsanou vysokoškolskou odbornou způsobilost, avšak bez doplnění této odborné způsobilosti pedagogickým studiem, nemohla naplnit „podmínky odborné a pedagogické způsobilosti“ podle přílohy 1 k vyhlášce č. 139/1997 Sb. pro výkon činnosti „učitel 6. – 9. ročníku základní školy“. Proto je třeba přisvědčit závěru odvolacího soudu, že žalobkyně nesplňovala předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka ani podle ustanovení § 30 zákona.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu správný. Protože nebylo zjištěno (a ani dovolatelkou

tvrzeno), že by byl postižen některou z vad, uvedených v ustanovení § 229 odst. 1 o.s.ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o.s.ř. nebo v § 229 odst. 3 o.s.ř. anebo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud České republiky dovolání žalobkyně podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty před středníkem o.s.ř. zamítl.

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 243b odst. 5 věty první, § 224 odst. 1 a § 151 odst. 1 části věty před středníkem o.s.ř., neboť žalobkyně s ohledem na výsledek dovolacího řízení na náhradu svých nákladů nemá právo a žalované v dovolacím řízení žádné účelně vynaložené náklady nevznikly.

Proti tomuto rozsudku není přípustný opravný prostředek.

V Brně 6. srpna 2015

JUDr. Zdeněk Novotný

předseda senátu

www.nsoud.cz

2018 - MPSV, TREXIMA, spol. s r.o.